

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Articvlvs VI. Vtrum plures personæ diuinæ poßint assumere vnam numero naturam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82325)

& soluunt Suar. & Vasq. quorum solutiones A patent ex dictis.

ARTICVLVS V.

Vtrum qualibet persona diuina potuerit humanam naturam assumere.

3. diff. 1. q. 2. art. 3. **A**D quintum sic proceditur. Videtur, quod nulla alia persona diuina potuerit humanam naturam assumere, praeter personam Filij. Per huiusmodi enim assumptionem factum est, quod Deus sit filius hominis. Sed inconueniens esset, quod esse Filium hominis conueniret Patri, vel Spiritui sancto: hoc enim vergeret in confusionem diuinarum personarum. Ergo Pater, vel Spiritus sanctus carnem assumere non potuit.

Præterea, Per Incarnationem diuinam homines affectui sunt adoptionem filiorum: secundum illud Rom. 8. Non accepistis spiritum seruitutis, iterum in timore, sed spiritum adoptionis filiorum. Sed filiatio adoptiua est participata similitudo filiationis naturalis, qua non conuenit, nec Patri, nec Spiritui sancto: unde dicitur Rom. 8. Quos praesciuit, & praedestinauit conformes fieri imagini Filij sui. Ergo videtur, quod nulla alia persona potuerit incarnari, praeter personam Filij.

Præterea, Filius dicitur missus, & genitus natiuitate temporali, secundum, quod incarnatus est. Sed Patri non conuenit mitti, qui etiam est innascibilis: ut in prima parte habitum est: ergo saltem persona Patris non potuit incarnari.

Sed contra est, quod quicquid potest Filius, potest Pater, & Spiritus sanctus: alioquin non esset eadem potentia trium personarum. Sed Filius potuit incarnari. Ergo similiter Pater, & Spiritus sanctus.

Respondeo dicendum, quod sicut dictum est, assumptio duo importat, scilicet ipsum actum assumptis, & terminum assumptionis: principium autem actus est virtus diuina: terminus autem est persona. Virtus autem diuina communiter, & indifferenter se habet ad omnes personas: eadem etiam est communis ratio personalitatis in tribus personis, licet proprietates personales sint differentes. Quandocunque autem virtus aliqua indifferenter se habet ad plura, potest ad quodlibet eorum suam actionem terminare: sicut patet in potentis rationalibus, quæ se habent ad opposita, quorum utrumque agere possunt. Sic ergo diuina virtus potuit naturam humanam vnire personæ Patris, vel Spiritus sancti, sicut vniuit eam personæ Filij. Et ideo dicendum, quod Pater, vel Spiritus sanctus potuit carnem assumere, sicut, & Filius.

Ad primum ergo dicendum, quod filiatio temporalis, qua Christus dicitur filius hominis, non constituit personam ipsius, sicut filiatio æterna: sed est quidam consequens natiuitatem temporalem. Unde, si per hunc modum nomen Filiationis ad Patrem, vel Spiritum sanctum transferretur, nulla sequeretur confusio diuinarum personarum.

Ad secundum dicendum, quod filiatio adoptiua est quædam participata similitudo filiationis naturalis. Sed sit in nobis appropriatè à Patre, qui est principium naturalis filiationis: & per donum Spiritus sancti, qui est amor Patris, & Filij: secundum illud Gal. 4. Misit Deus Spiritum Filij sui in corda vestra clamantem, Abba pater. Et ideo sicut filio incarnato, adoptiuam filiationem accipimus ad similitudinem filiationis naturalis eius: ita Patre incarnato, adoptiuam filiationem recipiemus ab eo, tanquam à principio naturalis filiationis, & à Spiritu sancto tanquam à nexu communi Patris, & Filij.

Ad tertium dicendum, quod Patri conuenit esse innascibilem secundum naturam eternam: quod non excluderet natiuitatem temporalem. Mitti autem dicitur filius Dei secundum Incarnationem, eo quod est ab alio, sine quo Incarnatio non sufficeret ad rationem missionis.

Sensus quaesiti.

TITVLVM explicat optime Caiet.

Forma Textus.

CONCL est: Pater vel Spiritus sanctus potuit carnem assumere sicut & filius. Probatur; quia diuina virtus potuit naturam humanam vnire personæ Patris vel Spiritus sancti, sicut vniuit eam personæ Filij. Consequentia probatur; quoniam assumptio duo importat, scilicet actum assumptis, & terminum assumptionis, quorum alterum scilicet virtus diuina, est principium actus, alterum autem scilicet persona, est terminus. Antecedens autem probatur; quia quandoque virtus aliqua indifferenter se habet ad plura, potest ad quodlibet eorum suam actionem terminare. Sed virtus diuina indifferenter se habet ad omnes personas; ergo. Maior probatur seu magis declaratur ex potentis rationalibus, quæ cum se habeant ad opposita, utrumque possunt agere. Minor verò probatur, primò ex parte virtutis, qua fit assumptio; quia virtus diuina communiter & indifferenter se habet ad omnes personas. Secundo ex parte personarum, ad quas terminanda esset assumptio; quia eadem est communis ratio personalitatis in tribus personis.

Expositio Textus.

VIDENDA sunt quæ scribit Caiet. circa discursum præsentis articuli, & quæ circa conclusionem & responsionem ad primum notat Porrecta. Et quia tota huius articuli doctrina facilis, & plana est, pertransio cum alijs expostoribus, qui vix hunc articulum attigerunt.

ARTICVLVS VI.

Vtrum plures persone diuine possint assumere vnam numero naturam.

AD sextum sic proceditur: videtur, quod duæ persone diuine non possint assumere vnam, & eadem numero naturam. Hoc enim supposito, aut essent vnus homo, vel plures. Sed non plures: sicut enim vna natura diuina in personis pluribus non patitur esse plures Deos, ita vna natura humana in pluribus personis non patitur esse plures homines. Similiter etiam non possent esse vnus homo: quia vnus homo est iste homo, qui demonstrat vnam personam: & sic tolleretur distinctio trium personarum diuinarum: quod est inconueniens. Non ergo duæ, aut tres persone possunt accipere vnam naturam humanam.

Præterea, Assumptio terminatur ad vnitatem personæ: ut dictum est. Sed non est vna persona Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Ergo non possunt tres persone assumere vnam naturam humanam.

Præterea, Damasc. dicit in 3. lib. & August. in 1. C. 3. & 4. de Trin. quod ex incarnatione Filij Dei consequitur, quod quicquid dicitur de Filio Dei, dicitur de Filio hominis, & e conuerso. Si ergo tres persone assumerent vnam naturam humanam, sequeretur, quod, quicquid dicitur de qualibet trium personarum, diceretur

tur de illo homine: & de conuerso, quæ diceretur de illo homine, possent dici de qualibet trium personarum. Sic ergo id, quod est proprium Patris scilicet generare filium ab æterno, diceretur de illo homine: & per consequens diceretur de filio Dei, quod est inconueniens. Non ergo est possibile, quod tres persone diuine assumant vnā naturā humanā.

Sed contra, Persona incarnata subsistit in duabus naturis, diuina scilicet & humana. Sed tres persone possunt subsistere in vna natura diuina. Ergo etiam possunt subsistere in natura humana, ita scilicet, quod sit vna natura humana à tribus personis assumpta.

Respondeo dicendum, quod sicut supra dictum est, ex vniōe animæ, & corporis in Christo, non fit neque noua persona, neque noua hypostasis: sed sit vna natura assumpta in personam, vel hypostasim diuinam. Quod quidem non fit per potentiam naturæ humanæ, sed per potentiam diuinæ persone. Est autem talis diuinarum personarum conditio, quod vna earum non excludit aliam à communione eiusdem naturæ, sed solum à communione eiusdem persone. Quia igitur in mysterio incarnationis tota ratio facti, est potentia facientis (vt August. dicit in Epist. ad Volusianum) magis circa hoc est iudicandum secundum conditionem diuinæ persone assumptis, quam secundum conditionem naturæ humanæ assumptæ. Sic ergo non est impossibile diuinis personis, vt duæ, vel tres assumant vnā naturā humanā. Eset tamen impossibile, vt assumerent vnā hypostasim, vel vnā personam humanam: sicut & Anselm. dicit in lib. Cur Deus homo, quod plures persone non possunt assumere vnū, eundemque hominem: scilicet in vnitatem personæ.

Ad primum ergo dicendum, quod hæc positio facta, scilicet quod tres persone assumerent vnā humanā naturā, verum esset dicere, quod tres persone essent vnus homo, propter vnā naturā humanā. Sicut enim nunc verum est dicere, quod tres persone sunt vnus Deus propter vnā diuinā naturā, sic verum esset dicere, quod essent vnus homo propter vnā naturā humanā. Nec ly Vnus, importaret vnitatem personæ, sed vnitatem in natura humana. Nō enim posset argui ex hoc, quod tres persone sunt vnus homo, quod essent vnus simpliciter: nihil enim prohibet dicere, quod homines, qui sunt plures simpliciter, sint vnus quantum ad aliquid: puta vnus populus. Et, sicut August. dicit 6. de Trin. diuersum est natura Spiritus Dei, & spiritus hominis, sed inherendo sit vnus Spiritus, secundum illud 1. Cor. 6. Qui adhaeret Deo, vnus Spiritus est.

Ad secundum dicendum, quod illa positio facta, humana natura esset assumpta in vnitatem, nō vnus persone, sed in vnitatem singularum personarum: ita scilicet, quod sicut diuina natura habet naturalem vnitatem cum singulis personis: ita natura humana haberet vnitatem cum singulis per assumptionem.

Ad tertium dicendum, quod circa mysterium incarnationis sit communicatio proprietatum pertinentium ad naturā: quia quæcūque conueniunt naturæ, possunt predicari de persona subsistente in natura illa, cuiuscunque naturæ nomine significetur. Predicta igitur positio facta, de persona Patris poterunt predicari, & ea que sunt humanæ naturæ, & ea que sunt diuinæ, & similiter de persona Filij, & Spiritus sancti. Non autem id, quod conueniret persone Patris ratione propriæ persone, posset attribui persone Filij, aut Spiritui sancto, propter distinctionem personarum, quæ remaneret. Posset ergo dici, quod, sicut Pater est ingenuus, ita homo esset ingenuus, secundum quod ly Homo supponeret pro persona Patris. Si quis autem vltimus procederet, Homo est ingenuus, Filius est homo; ergo Fi-

lius est ingenuus: esset fallacia figura dictionis, vel accidentis. Sicut & nunc dicimus Deum esse ingenuum, quia Pater est ingenuus: nec tamen possumus concludere, quod Filius sit ingenuus, quamuis sit Deus.

Sensus quæsti.

SENSVS huius quæsti est: an plures persone possint vnā & eandem numero naturā assumere, vt per se primò diuersi termini assumptionis; ita vt quælibet persona diuina assumens per se primò terminet assumptionem, vt hic explicat eruditè Caietanus quem sequitur Suarez.

Forma Textus.

PRIMA CONC. est: Non est impossibile diuinis personis vt duæ vel tres assumant vnā naturā humanā.

SECUNDA CONCL. Impossibile esse vt assumerent vnā hypostasim vel vnā personam humanā. Probantur primò, ambæ simul: Quia circa hoc mysterium, in quo ex vniōe animæ & corporis in Christo, neque fit vna persona, neque vna hypostasis; sed sit vna natura assumpta in personā vel hypostasim diuinā, magis iudicadū est secundū conditionem diuinæ persone assumptis, quam secundū conditionem humanæ naturæ assumptæ; ergo non est impossibile diuinis personis &c. Antecedens probatur: quia in mysterio incarnationis tota ratio facti est potentia facientis, vt August. dicit in Epist. ad Volusianum: Consequenter probatur: quia talis est diuinarum personarū conditio, quod vna earum non excludit aliam à communione eiusdem naturæ, sed solum à communione eiusdem persone. Deinde probatur specialiter secunda conclusio auctoritate Anselmi dicentis in lib. Cur Deus homo, plures personas non posse assumere vnū eundemque hominem, scilicet in vnitatem personæ.

Expositio Textus.

ADVERTE primò, Val. plurimis modis formare discursum præsentis articuli sed minus aptè, vt patet conferenti singulos illos modos cum ea forma, quam adhibet Caiet. à qua non multum distat ea, quam vt breuiorem & faciliorem supra posuimus.

Secundo scito, dictum Anselmi pro secunda conclusione relatum à D. Thom. eum sensum habere, quem illi tribuit S. D. vt optimè probat Caiet. à quo licet in principio ob mirus attentam verborum eius inspectionem discordet Suarez in suo Com. carpens etiam ex parte D. Thom. tandem tamen ab ipsa veritate coactus utriusque cōsentit. Vltimò vide Vasq. disp. 29. cap. 2. explicantem responsum ad 3. argum. D. Th.

PRIMA CONTROVERSIA.

De veritate primæ Conclusionis, an scilicet plures diuine persone possint simul assumere vnā & eandem numero naturā?

TRES sunt Doctorum sententiæ. Prima sententiæ est Alberti in tertio distinct. 1. art. 10. in resp. ad 1. quæstionculam, & Ric. 4. 1. q. 3. Quæ sequitur Scotus

Scotus eadem dist. q. 2. §. Ad questionem igitur, & Rada in sua 3 p. Controv. 1. a. 4. Vbi eam explicat tribus conclusionibus. Prima est: Si terminus primus & totalis sit persona, non potuerunt tres personae assumere vnam singularem naturam ad unitatem personae. Secunda est: Si terminus primus & immediatus unionis ponatur persona, implicat plures personas diuinas eandem assumere naturam singularem, ita ut ipsis uniatur hypostaticè. Tertia est: Si terminus unionis immediatus ponatur natura diuina per se subsistens, seu hic Deus per se subsistens, eadem natura potest assumi à tribus quasi mediata.

Secunda sententia est. S. Th. in hoc a. dicentis posse plures personas diuinas vnam & eandem numero naturam assumere; quam etiam tuentur Alensis 3. p. q. 2. memb. 4. S. Bona. in 3. dist. 1. a. 2. q. 2. Dur. eadem dist. q. 3. Gabriel. q. 1. a. 3. & alij antiquiores quos referunt recentiores. eundem sententiam sequuntur omnes discipuli D. Th. Capr. q. 1. a. 1. concl. 2. Cai. & Med. super hoc a. quibus accedunt etiam extranei S. D. expositores, scilicet Val. puncto 3. Suar. disp. 13. sect. 2. & Vasq. disp. 29.

Ultima sententia est Paludani in allegata dist. 1. q. 3. a. 2. asserentis vtramque sententiam esse probabilem.

Resolutio. Declaratur sensus quae sit. Notandum est primò, dupliciter posse tres personas eandem numero naturam, puta hanc humanitatem assumere. Primò modo terminando illam proximè & immediatè per solam ipsis communem subsistentiam essentiali: sic enim, ut supra diximus, quælibet diuina persona naturam illam secundario diceretur assumere. Et in hoc sensu, quaestio hac definita fuit supra artic. 3. Alio modo possunt tres personae diuinae eandem numero naturam assumere, terminando illam proprijs personalitatibus, ita ut in ea natura sint tres personae subsistentes, quarum quælibet sit homo, & hic est sensus propositae Controuerfiae.

Distinguitur & explicatur duplex dependentie modus. Secundo sciendum est, duplicem esse dependentiam essentiali alicuius entis ab altero; quaedam est propriè dicta: & hæc necessariò est cum aliqua causalitate, vel efficienti vel formali, &c. Quedam alia est dependentia essentialis minus propriè dicta: & hæc est sine causalitate, cum sit inter ea quorum vnum est alteri necessariò connexum, & tamen neutrum est alterius causa; sicut duo correlatiua necessariò simul naturam, nec tamen vnum est alterius causa, & similiter duæ oppositæ differentiae commune genus diuidentes necessariò simul sunt, nec tamen vna est alterius causa, & linea recta necessariò simul est cum puncto terminante, nec tamen ab eo causatur. Et de priori quidem dependentia diximus in 1. p. q. 52. a. 3. Controv. vnica vnum & eundem effectum numero posse, Deo volente, à pluribus eiusdem ordinis causis efficientibus totalibus simul sumptis, & ad modum vnius causae consideratis dependere, & singulas earum esse sufficientes ad producendum effectum, quo ad omnem eius perfectionem, sed non quo ad eius numericam unitatem, quæ ex illis pluribus simul acceptis, & ad modum vnius integræ causae deriuatur: vt ibi declarauimus. Quo fit vt indigentia effectus, quo ad eius perfectionem suppleri possit à qualibet eius causa totali; sed eiusdem effectus indigentia, quo ad unitatem numeralem, non nisi ab omnibus illis simul acceptis, à quibus ponitur dependere possit expleri. Et ex hoc fundamento subuertitur totus discursus Vasquezij disput. 19. cap. 4. ex Caietano de-

A sumptus, quo veluti demonstratio vtitur contra sententiam nostram, vt inferius argumentorum solutiones indicabunt. Dependencia verò minus propriè dicta, qua vnum à pluribus dependet, quædam est eiusdem rationis siue speciei: sicut similitudo albi vt quatuor dependet tanquàm à terminis eiusdem rationis à pluribus albis, vt quatuor, quorum singuli terminant relationem similitudinis totaliter intensiue, quamuis non totaliter extensiue, vt hic etiam explicat Caiet. & ante eum Capr. loco notato: cuius rationem assignat Caiet. ex differentia inter dependentiam causalem & non causalem, quod illa ponit imperfectionem, & indigentiam in causa, quæ, si sublata fuerit totaliter ab vna causa, implicat vt remaneat indigens altera causa; sed hæc, scilicet dependentia non causalis, potest absque vlla imperfectione & indigentia reperiri, vt videre est in reatiuis quæ in diuinis sunt absque vlla imperfectione & indigentia; ac proinde potest aliunde, id est ex alterius conditione & sufficientia prouenire, vt quod ab vno totaliter intensiue terminatum est, possit etiam ab alio terminari; sed hæc ratio examinabitur infra. Quedam est dependentia minus propriè dicta qua vnum dependet à pluribus diuersarum rationum; quæ ideo non est eiusdem rationis: sicut albedo vt quatuor dependet secundum vnius rationis dependentiam ab vna alia vel pluribus albedinibus eiusdem gradus eandem relationem similitudinis terminantibus; quatenus autem dissimilis, dependentiam habet alterius rationis à nigredine & rubedine, & à minus aut magis albo relationem dissimilitudinis terminante.

Tertio notandum est, dependentiam naturæ à personalitate non esse causalem, vt Caiet. aduertit, q. sequenti, a. 2. de qua re multa diximus 1. p. q. 50. a. 2. Controv. 3 quod perspicue patet in mysterio Incarnationis; nam si persona Verbi quatenus assumptam terminat humanitatem, rationem aliquam haberet causalitatis formalis aut effectiue necesse esset eam duabus alijs personis esse communem; ac proinde nõ solum Verbum, sed etiam Patrem & Spiritum Sanctum eidem humanitati fuisse personaliter unitum, quod est erroneum.

Quarto sciendum est, duobus modis intelligi posse vnum ab alio totaliter dependere: primò, si eo sublato consistere nequeat: Secundò, si eoposito & omni alio remoto potest sufficienter consistere. Qui duo modi differunt; nam ex primo sequitur secundus, non autem e contra; quia potest esse secundus sine primo; vt patet in dependentia vnius numero paternitatis à pluribus numero filiationibus: vna enim sola filiatione posita & omni alia remota consistit paternitas; nec remouetur paternitas vna aut altera filiatione remota, dummodo vna remaneat; cum tamen à qualibet filiatione paternitas dependeat totaliter intensiue: Hoc igitur secundò modo; non autem primo dicimus humanam naturam, si à tribus diuinis personis assumeretur, ab vnaquaque earum totalem, habituram esse dependentiam; quia tunc humana natura, ita subsisteret ex vi cuiuslibet personalitatis diuinæ, vt quacunque remota posset ex vi vnius tantum eam naturam terminantis subsistere, quod etiam dicendum est de pluribus causis totalibus eiusdem generis & ordinis à Deo applicatis ad vnum numero effectum producendum: hic enim quo ad totam suam perfectionem à qualibet earum causarum produceretur alia quacunque, vel etiam cæteris omnibus remotis.

Eadem numero naturam posse à tribus personis assumi.

Quinto considerandum est ex Caiet. diuina sup-
posita personaliter sumpta prout scilicet suis
personalibus proprietatibus constituuntur &
distinguntur, esse quodammodo vnius & quo-
dammodo diuersæ rationis; nam si rationem at-
tendamus personalitatis communem, vna om-
nium communis est ratio, vt cum D. Thom. &
alijs ostendimus 1. p. q. 30. a. 4. Si verò propria
cuiusque diuinæ personæ consideremus, diuersæ
sunt rationis, vt ostendimus 1. p. q. 27. a. 4. Cō-
tro. 3. & affirmat expressè S. D. de potent. q. 10.
art. 2. in responsione ad 12. & 1. p. q. 32. a. 2.

Ex quibus sequitur primò doctrinam de cau-
sali dependentia vnius effectus à pluribus causis
totalibus, eiusdem generis & ordinis ad huius
controversiæ definitionem minimè pertinere.
Secundo sequitur, assumptionem vnius & eiusdem
numero naturæ fieri possibilem à tribus simul
personis esse diuersæ rationis absolute loquen-
do, & consequenter etiam dependentiam illius
naturæ à tribus suppositis esse diuersæ rationis
quasi specificæ, sicut & ipsa diuina supposita
quodam modo specificè distinguuntur; Nam
quemadmodum vnio personalis huius naturæ
cum Patre alterius est rationis ab vnione eius-
dem naturæ personali cum Filio, & ab vnione
cum Spiritu S. quia distinctæ personalitates di-
uersarum rationum essent etiam diuersarum v-
nionum termini formales eas formaliter &
realiter distinguentes, ita potentia obedi-
entialis in eadem natura, qua potest vniri Patri
personaliter, alterius est rationis ab ea potentia,
qua potest vniri Filio & ab ea qua potest vniri
Spiritu sancto, atque ideo non essent in his v-
nionibus dependentiæ eiusdem rationis, sed al-
ia esset dependentia huius naturæ à subsistentia
filij, & alia à subsistentia Patris, & alia à subsisten-
tia Spiritus sancti, vt hic bene deducit Caiet. quæ
sequitur Suar. & Vasq. *Tertiò sequitur*, præcisa
etiam à tribus personalitatibus specifica diuersi-
tate, posse nihilominus ab eis simul eandem nu-
mero creatam naturam terminari; quia naturæ
creatæ dependentia à personalitate diuina non
provenit ex indigentia naturæ, sed ex sufficien-
tia diuinæ personalitatis & potentia naturæ o-
bedientiali ad ipsam. Cum igitur vnaquæque
diuina personalitas sufficientiam, præcisa diuer-
sitate specifica ab altera, habeat infinitam & in
natura creata sit potentia obediens ad quam-
libet diuinam personalitatem, cōsequens est ean-
dem numero naturam simul à tribus personali-
tatibus etiam præcisa inter eas rationis diuersi-
tate posse terminari.

*Cur natura
creata ter-
minata per
sonalitate à
nulla perso-
na, etiā di-
uina possit
assumi, ter-
minata ve-
rò per vnā
diuinā per-
sonalitatem
ab alijs dua-
bus in Deo
personis pos-
sit assumi:*

Quintò Notanda est multiplex differentia in-
ter modum, quo natura creata terminatur pro-
pria personalitate, & quo terminatur aliena pu-
ta diuina. *Prima differentia* est illa, quam assignat
Cai. dicens modum quo hæc humanitas propriā
habet personalitatem esse, quia ipsa humanitas
est principium constitutum suæ personæ; quia
ex vnione animæ & corporis constituitur non
solum vna natura singularis, sed etiam vna per-
sona; adeo vt ratio habendi propriam personam
sit ipsa substantialis & perfectā natura extra cau-
sas suas in rerum natura sibi dimissa. Et quia (in-
quit Caiet.) hæc humanitas suapte natura non
se extendere potest, nisi ad cōstituendam vnā
personam sibi propriam, & personæ repugnat
assumi ab alia persona in vnitate personali; ideo
hæc humanitas sic personatur in Socrate propria
personalitate, vt ea terminetur totaliter inten-
siuè & extensiue. Sed hæc humanitas alio modo,
& alia ratione personatur per assumptionem; quia

non constituendo personam personatur: & ideo
potest ab alia persona assumi absque hoc, quod
assumatur ea personalitas, qua primò fuerat ter-
minata. Huic differentiæ *secundam etiam addit*
Caietanus, dicens diuersam esse vtrouque ra-
tionem terminandi; quia diuina persona termi-
nat ex sua infinitate, & natura humana non na-
turali sed obedientiali potentia personatur per
alienam personam: at persona Socratis non ex al-
liqua excellentia sed ex naturali adæquatione
terminat personaliter suam naturam, & è contra
natura Socratis per eam naturaliter est adæqua-
bilis personaliter. *Tertia differentia* est quam as-
signat Medinam *resp. ad quartum Scoti*, qua de-
claratur prima differentia Caiet. ait enim natu-
ram hanc humanam per se constituere persona-
litatem propriam, quæ terminat illam naturam,
& suscipitur in illa tanquam perfectio intrinse-
ca; & ideo impossibile esse assumere naturam hu-
manam in propria persona, & non simul as-
sumere propriam personalitatem, quæ tamen est
inassumptibilis; at personalitas diuina quodam-
modo extrinseca est humanæ naturæ; & ideo
postquam assumpta est ab vna diuina persona,
assumi potest etiam ab altera. Quem dicendi
modum sequitur Aluar. *disp. 26.* dicens, impossi-
bile esse naturam assumi, quin assumatur eius
suppositum, nisi destruat, ob naturalem & in-
trinsecam connexionem quam habet cum natu-
ra, à qua tanquam formalis effectus secundarius
emanat; quod explicat exemplo ex hoc myste-
rio Incarnationis accepto. Nam quia natura di-
uina necessarium & intrinsecam habet connexio-
nem cū personalitate Verbi, eo ipso quod Ver-
bum nostram naturam assumpsit, & eam per se
primò terminauit, consequenter etiam diuina
natura eandem naturam assumpsit secundariò,
non in se ipsa sed in persona Verbi: sic igitur
proportionabiliter ob naturalem & intrinsecam
connexionem propriæ personalitatis cum natu-
ra quam terminat, impossibile est assumi naturā
propriā personalitate terminatam, quin secun-
dariò saltem assumatur ipsa persona, nisi diuina
virtute supernaturali destruat. *Quarta differ-
entia* est, quā constituit Cap. loco notato dicens, dif-
ferentiā esse; quia suppositum creatū terminat
dependentiā naturæ suæ secundum vnā esse &
vnum subsistere, in quo aliud suppositū creatū
communicare non potest; sed diuersorum sup-
positorum sunt diuersæ subsistentiæ in creatu-
ris; Diuinæ verò personæ vnica habent subsi-
stentiam, licet habeant distinctas personalitates;
& ideo non sequitur, quod eadem natura habe-
ret plures subsistentias, si assumeretur à pluribus
diuinis personis; sed solum, quod esset vnita à
pluribus personalitatibus relatiuis. Quod dictū
quamuis innitatur falso fundamento nimirum
in diuinis non esse tres subsistentias relatiuas,
sed vnā tantum absolutam; potest tamen opti-
mè proposito deferuire adhibito moderamine
dicendo, differentiam esse inter supposita creata
& diuina, quod supposita creata singula termi-
nant dependentiam naturæ suæ secundum vnum
subsistere & vnum esse, quod alteri supposito nō
est commune: diuina verò supposita, quamuis
tres habeant subsistentias relatiuas & personales;
vnā tamen habent communem substantialem
subsistentiam, quæ vt tribus relationibus modi-
ficata, est triplex subsistentia personalis; & ideo
sicut diuina natura tribus illis personalibus sub-
sistentijs naturaliter terminatur, ita hæc vna
numero natura creata potentiam habet obe-
dientialem, vt tribus illis personalibus subsi-
stentijs

flentij terminetur. Si autem fieri posset, ut plura supposita creata, vel vnum creatum & aliud increatum haberet, vnam aliquam communem subsistentiam, sicut habent diuinæ personæ, tunc vnum suppositum creatum non terminaret totaliter extensiuè dependentiam naturæ; sed posset ulterius terminari per aliud suppositum habens eandem subsistentiam; sed quia nullum suppositum communicat cum alio supposito in eadem subsistentia; ideo suppositum omne creatum suæ naturæ dependentiam terminat totaliter intensiuè & extensiuè. *Quinta differentia* est, quam subiungit ibi Capreolus dicens, suppositum creatum terminare dependentiam naturæ eo modo, quo totum subsistens terminat dependentiam partium; personam autem diuinam terminare dependentiam assumptæ naturæ eo modo, quo subsistens terminat dependentiam alienius sibi vniti, sicut subiectum terminat dependentiam accidentis; constat autem idem non posse esse partem duorum totorum subsistentium; cum tamen idem accidens possit vniri duobus substantijs habentibus eandem subsistentiam, sicut quantitas materiæ & formæ. *Sexta differentia* est ea, quam assignant Suar. & Vasq. tanquam solam efficacem ad intentum probandum, nimirum naturam personatam propria personalitate assumi non posse: dicunt enim personalitatem esse modum naturæ propriæ intrinsecum per se existendi, qui modus formalem & propriam habet repugnantiam cum eo modo vnionis, quem habet natura assumpta in alieno supposito; quia esse per se & esse in alio modi sunt adeo repugnantes, ut vnus proximè includat negationem alterius. Nam idem accidens non potest simul esse per se & actualiter inhaerere; sicut nec eadem virga potest esse recta simul & curua: persona verò extrinseca naturam assumens non est assumptæ naturæ modus intrinsecus, sed tribuit illi modum essendi in alio; magis autem repugnant modus essendi per se & esse in alio, quam duo modi essendi in alio; quia illi duo modi ita se habent, ut vnus includat negationem alterius; isti verò minimè, sed sunt prorsus disparati, sicut idem accidens potest esse in duobus subiectis; non tamen per se & in alio. Ex quo etiam facile est intelligere, cur possit eadem natura diuina esse in tribus personis; quia scilicet in illis omnibus est per se, & omnes illæ personalitates sunt veluti modi per se existendi, & non dicunt vnionem ad extrinsecam personam; & ideo non includunt illam repugnantiam & negationem mutuatam, quam includunt modus per se & in alio.

Sed hæc doctrina, quam ad excludendos modos dicendi Caietani, Medinæ, & Capreoli, Suarez diligenter explicauit, in eo falsa est, quod ait, personalitatem naturæ propriam esse modum eius intrinsecum non realiter sed formaliter seu ex natura rei tantum ab ea distinctum; quo ad alia verò verissima est, & prædictis dicendi modis parum ab inuicem differentibus, quam maximè fauet; eorum enim radicem indicat & sensum aperit. Ex eo namque quod hæc humanitas sic propriam habet personalitatem, ut sit principium constitutum suæ personæ, sit eadem personalitate per se subsistens; ita ut natura & substantia, non per aliud à se sed per seipsam subsistat; quia subsistere per proprium & intrinsecum terminum non distinguitur contra subsistere per se; quia proprius terminus est aliquid terminati, & ad eius pertinet complementum. Quamuis igitur natura & substantia intermina-

ta, non per se subsistat, sed necesse sit ut proprio termino compleatur, natura tamen completa seu terminata, verè dicitur seipsa subsistens, ut subtiliter ac eruditè docet Caiet. in *quæst. sequenti, ar. 2 respondens ad 5. argumentum Scoti*: igitur secundum expressam doctrinam Caiet. ex hoc, quod natura principium formale est suæ personalitatis constitutum (eo scilicet modo, quo res tendens ad sui complementum & terminum suæ perfectionis intrinsecum, dici potest illius seu complementi seu termini principium formale, ut infra declarabitur in propria Controuer.) habet, ut postquam fuerit ea personalitate completa seu terminata, sit verè & propriè per seipsam subsistens; modo verò per se subsistendi repugnat, ut dictum est ex Suar. modus in alio existendi; & ideo natura sic personata non potest assumi, & fieri in alia natura subsistens. Et hoc idem voluit significare Capreol. in secunda apud eum, & apud nos quinta differentia; nam et si natura ad suum suppositum non propriè comparatur ut pars ad totum, sed magis ut incompletum ad completum, ut ante diximus ex Caiet. ratio tamen siue modus quidam est totius & partis in natura & supposito proprio adinuicem comparatis, propter quem dicitur natura esse in proprio supposito tanquam in quodam toto; sed magis propriè loquendo, natura dicitur esse in supposito eo modo, quo res prius incompleta dicitur esse in se ipsa postea completa: iam autem diximus, naturam subsistentiam completam esse per se subsistentem, cui ut sic repugnat subsistere in alio extrinseco subsistente. Ex hac doctrinæ Caiet. declaratione dilui facile poterunt argumenta, quæ contra eam producit Suarez & alij recentiores.

PRIMA CONCL. Plures diuina persona possunt assumere eandem numero naturam, ut plures termini deducuntur, diuersarum rationum eam singuli totaliter terminantes. Hæc patet ex dictis. *Conclusiones deductæ, & probatæ.*

SECUNDA CONCL. Præcisa à diuinis personis, ut atibus diuersitate specifica possunt adhuc plures personæ eandem numero naturam creatam assumere. Hæc patet ex dictis.

TERTIA CONCLUSIO: Nec plures, nec vna ex diuinis personis potest assumere naturam propriam personalitate; vel subsistentia terminatam ob eas rationes, quas adducunt Caiet. in Capreol. Medina & Aluar.

VLTIMA CONCLVS. Non implicat contradictionem vnum numero effectum dependere simul à pluribus efficientibus eiusdem ordinis tot alibus. Hæc patet ex dictis in 1. p. q. 52. a. 3.

CONTRA primam & secundam conclusionem sunt septem argumenta Scoti quæ refert & soluit Capreolus in 3. distinct. 1. quæst. vnica. Contra secundam suam conclusionem ex quibus primum tantum hic affert Caietanus & latissimè soluit. Quædam etiam argumenta contra eandem conclusionem referunt & soluunt Medina super hoc artic. Valent. puncto 3. & Aluar. disput. 26. Sed quia Rada producit argumenta Scoti & impugnât responsiones Caietani, operæ pretium erit eadem hic eodem ordine referre, quo producuntur ab eo, & ea cum impugnationibus responsionum Caietani diluere. Arguit igitur primò; Quia D. Anselmus lib. 2. Cur Deus homo, cap. 9. in principio ait, plures personas non posse vnum eundemque hominem assumere; ergo. Respond. cum D. Thomas & Caietano Anselm. negare plures personas posse assumere vnum, eundemque hominem in vnitate personæ, siue, ut ait Caiet. assumere vnam personam humanam. Sed hanc responsionem

non esse ad mentem Anselmi probat Rada: Quo-
niam Anselm. in illo cap. inquit in qua persona
Deus, qui est tres personæ, humanam naturam
assumpsit, & sumit tanquam certum, illam v-
nionem non esse factam in pluribus personis:
(Quoniam inquit impossibile est plures personas vnum
eundemq; hominem accipere) vt inde concludat, in
vna tantum persona, quæ est secunda Trinitatis,
vnionem esse factam: at si per vnum eundemque
hominem intelligeret Anselm. hypostasim huma-
nam, nihil concluderet; ergo. Probatur hæc mi-
nor; quia sicut implicat assumi à pluribus vel
tribus personis vnā hypostasim humanam, ita
implicat assumi ab vna sola: at Anselm. expressè
concedit, hominem esse assumptum ab vna per-
sona, & statim ostendit illum esse Filium Dei;
ergo per ly vnum eundemq; hominem naturam ato-
mam & singularem intelligit. Et confirmatur;
quia seruato eodem locutionis modo & acceptio-
ne nominis, statim subdit Verbum assumpsisse
hominem; ergo nomine hominis idem vtrobi-
que significat. Sed cum ait, Verbum hominem
assumpsisse, necessariò intelligit naturam huma-
nam singularem; ergo similiter cum dixit eun-
dem hominem à pluribus personis accipi non
posse, &c. Resp. Verba D. Anselmi in illo c. hæc esse:
Nunc quoque querendum est, in qua persona Deus,
qui est tres personæ, hominem assumat; plures enim
personæ nequeunt vnum, eundemq; hominem assumere
in vnitae personæ; quare in vna persona tantum hoc
fieri necesse est: & addit, se de hac vnitae personæ
Dei & hominis, & in qua persona Dei hoc magis
fieri oporteat, alibi locutum fuisse. Ex quibus
apparet, Anselmum supponere Christum vnum
tantum hominem personaliter fuisse, vt fides
Catholica docet, ex quo infert eius humanita-
tem vni tantum & non pluribus personis hy-
potheticè fuisse coniunctam: & idè non abso-
lutè negauit, tres personas posse eandem hu-
manitatem assumere, sed cum addito, scilicet in
vnitate personæ: constat autem impossibile
esse tres personas nò posse assumere eandem nume-
ro humanitatem in vnitate personæ: nam id
fieri non posset, nisi assumendo personalitatem
humanam; cum tres diuinæ personæ non possint
in vnā numero personam conuenire; & idè S.
D. sola verba D. Anselmi referens ait, plures per-
sonas non posse assumere vnum eundemque ho-
minem in vnitate personæ; ita scilicet vt in as-
sumpta humanitate sit vnā persona subsistens;
cum tamen id possit vna persona: Et quamuis
nomine vnus & eiusdem hominis Anselmus in-
telligat vnā & eandem numero humanitatem,
quod non negat hic S. D. quia tamen, vt dixi, non
possent plures personæ assumere eandem nume-
ro humanitatem in vnitate personæ, nisi assu-
mendo personalitatem & personam humanam; i-
dè bene Caietanus nomine vnus & eiusdem ho-
minis intellexit humanam personam significari:
quia si non directè & primò; consequenter ta-
men & secundariò verba illa; vnum eundemq; ho-
minem, personam humanam significant: vbi de
pluribus personis assumentibus sermo est, ob di-
ctam causam. Ad argumentum igitur in forma ne-
gatur minor: ad cuius probationem dico ea benè
probari per dicta verba directè & primò signifi-
cari naturam atomam & singularem; sed tamen,
vt dixi, consequenter significatur humana per-
sona: Vbi de pluribus personis diuinis assumen-
tibus sermo est, propter addita illa verba: in vni-
tate personæ: & eodem modo soluitur confirmatio.

Conf.

Sol.

Ad Conf.

Obj. 2.

Secundo arguit cum Scoto: In omni dependen-
tia essentiali, vnum dependens non dependet præ-

cisè, nisi ad vnum, quod totaliter terminat eius
dependentiam: sed in hac vnione hypostatica est
dependentia essentialis vnus naturæ, & vna per-
sona terminat totaliter eam; ergo eadem natura
non potest sic ad plures personas dependere.
Consequentia est bona. Maior probatur in om-
ni dependentia causati ad causam; quia impossi-
bile est, idem causatum habere plures causas in
eodem genere causadi; quia sequeretur quod de-
penderet essentialiter ab aliquo, quo non exis-
tente nihilominus esset, quod tamen inuoluit
contradictionem; id ipsum apparet. Verum in o-
mnibus dependentijs, etiam quæ non sunt causati
ad causam, quod cum dependentia alicuius fu-
erit totaliter terminata ad aliquid, ipsum non
potest dependentia eiusdem rationis ad aliud
dependere, vt patet de accidente respectu plu-
rium subiectorum primorum: Implicat enim i-
dem accidens dependere simul ad duo subiecta
prima. Albedo enim non potest dependere ad Pe-
trū; cum eius dependentia totaliter fuerit termi-
nata ad Ioannē. Minor probatur; quia persona-
litas creata totaliter terminaret dependentiā na-
turæ; & illa stante nò posset simul esse in alia crea-
ta vel increata: at non minus terminat naturam &
eius dependentiam personalitas cuiuscunque
personæ diuinæ, quam creata; ergo sicut stante
personalitate creata non potest illa natura ab alia
persona assumi; ita stante vna personalitate in-
creata eam terminante non potest ab alia assu-
mi. Et confirmatur, quia per quamlibet totaliter
terminatur: at implicat eandem dependentiam
simul terminari à duobus totalibus terminis; er-
gò.

Respon. primò, falsam esse maiorem in quolibet
genere dependentiæ, etiam causati ad causam, vt
patet ex dictis. Ad probationem, quod sequere-
tur aliquod ab aliquo essentialiter dependere;
quo non existente nihilominus esset; quod ta-
men inuoluit contradictionem: Resp. duobus
vt supra diximus, modis intelligi posse vnum ab
alio totaliter dependere: Vno modo si eo subla-
to consistere nequeat: Secundò si eo posito & om-
ni alio remoto potest sufficienter consistere:
argumentū autem procedit ac si vno modo tantum,
scilicet primo modo, diceretur aliquid totaliter
dependere; nam quod ita dependet ab aliquo
impossibile est, vt eo remoto perseueret in esse:
Quod autem secundo modo præcisè pen-
det ab aliquo, potest etiam eo remoto permane-
re, sic autem dicimus vnum effectum à plu-
ribus causis totalibus posse dependere, & non
primo modo. Quod idem dicendum est de de-
pendentia minus propriè dicta, vt relatiui à cor-
relatiui: & in proposito naturæ humanæ à per-
sonalitate diuinæ: est enim dependentia totalis,
non primo sed secundo modo dicta; quia scilicet
id, quod ab alio dependet, potest omni alio re-
moto permanere. Ad id, quod ait de acciden-
te respectu plurium primorum subiectorum,
respondet Caiet. Secundo resp. cum Caiet. maio-
rem non esse veram, nisi triplici addita limita-
tione: prima quoad dependentiam, vt intelliga-
tur de dependentia propriè dicta, quæ est effe-
ctus à causa: Secunda, quo ad particulam illam,
non dependet, vt intelligatur de dependentia eiuf-
dem omnino rationis siue speciei infimæ. Tertia
est, quo ad dictionem illam, totaliter, vt intelliga-
tur tam intensiue quam extensiue: In hac autem
dependentia naturæ à supposito nulla est causa-
litas suppositi respectu naturæ: Vnde non est
eiusdem rationis dependentia vnus naturæ à
tribus personis. Postremò, natura non est totali-
ter

Replica.

Conf.

sol.

ad conf.

ter extensiuè terminata ab aliqua vna persona A diuina; sed tantum à tribus. *Sed instat Rada contra primam limitationem* argumento iam soluto. Deinde *contra secundam*, quatenus applicatur proposito; Quia licet tres relationes sint alterius rationis secundum se; non tamen vt terminant, sed potius eiusdem rationis; ergò. Probatur assumptum; quia terminant sub ratione personalitatis seu hypostasis: & sub hac ratione sunt eiusdem rationis & speciei. Demum *contra tertiam*; quia effectus qui diuissim potest esse à duabus causis totalibus, postquam habet esse ab vna, non potest simul esse ab alia, licet eius dependentia non sit terminata totaliter extensiuè sed solum totaliter intensiuè, vt patet de calore qui B & ab igne & à sole produci potest; ergò cum natura humana assumpta à Verbo sit terminata totaliter intensiuè, licet non extensiuè, non est assumptibilis simul ab alia, stante scilicet assumptione priori. Et *confirmatur*; quia quod est terminatum totaliter extensiuè, non potest terminari ab alio extensiuè totaliter; ergò similiter quod est totaliter intensiuè terminatum, non potest vterius simul intensiuè totaliter terminari: sed natura assumpta est totaliter intensiuè terminata à Verbo; ergò non potest simul totaliter intensiuè terminari ab alia persona. *Respondetur*: Ad argumentum contra secundam limitationem, negatur assumptum. Ad probationem negatur etiam assumptum; quia tunc quilibet persona terminaret assumptam naturam, non sub communi tantum ratione personalitatis; sed sub ratione sua propria; sicut Verbum terminat assumptam naturam; non sub communi ratione tantum, alioquin non solum Verbum sed etiam Pater & Spiritus sanctus eodem modo terminarent humanam naturam; quia personalitas quæ communis est tribus personis, æquè conuenit omnibus. Ad argumentum contra tertiam limitationem negatur consequentia; quia dependentia effectus à causa est secundum esse existentie in rerum natura, quod est vnus rationis; & semel productum ab vna causa non potest iterum ab alia produci: implicat enim contradictionem produci id quod actu est; quamuis, vt ante diximus, cum actu producit ab vna causa totali, possit etiam ad eius productionem concurrere alia causa totalis eiusdem generis & ordinis. Dependens verò natura creatæ à persona diuina non est proximè & immediatè secundum existentiam in rerum natura; sed quo ad subsistentiam, quæ in tribus personis diuinis est diuersarum rationum, cui ex parte naturæ correspondet potentia obedientialis diuersæ rationis, vt ait Caietanus: & ideo postquam fuerit natura creata per vnā, puta Verbi personalitatem, totaliter intensiuè terminata, potest adhuc per aliam totaliter intensiuè terminari. Ad E confirmationem negatur consequentia, quia omne, quod est terminatum ab aliquo totaliter extensiuè, est etiam terminatum ab eo totaliter intensiuè: Non enim potest esse, vt aliquid sit totaliter extensiuè terminatum; quin sit etiā ab eo totaliter intensiuè terminatum; terminatio namq; personalis tota fit intensione à quolibet terminante, nec ab vilo fieri potest, nisi tanquam à termino totali: sicut etiam punctus ex vna parte terminans lineam non eam terminat, vt partialis eius terminus sed vt totalis, nec magis intensè potest eam terminare quā faciat: Non omnè autem, quod ab aliquo terminatur totaliter intensiuè, terminatur ab eo totaliter etiam extensiuè ob rationes superius assignatas. Tertio, *Resp. ad*

argum. principale, & negatur minor si sermo sit de terminare totaliter, non solum intensiuè sed etiam extensiuè. Ad cuius probationem respondetur cum Caietano primò, personam diuinam minus extensiuè terminare naturam assumptam, quā terminaret eius propria personalitas. Secundò respondetur, probationem illam peccare secundum non causam vt causam; quia ratio propria cur persona diuina relinquat naturam creatam assumptibilem ab alia persona, non est; quia minus terminet naturam, quā terminaret propria personalitas; sed ratio propria est, quia terminat illam alio modo, vt supra notauimus ex Caietano & alijs: Vbi multas enumerauimus differentias inter modum quo natura creata propria personalitate & modum quo terminatur aliena nempe diuina.

Sed instat Rada contra differentiam assignatam à Caiet. quod scilicet hæc humanitas, sic habet propriam personalitatem, vt sit principium constitutum suæ personæ, &c. & ait hanc doctrinam seu solutionem indignam esse suo auctore primò; quia hæc humanitas non constituit personam; sed potius ipsa est, quæ personatur. Secundò, quoniam ex eo quod natura creata constituat naturam creatam, non rectè colligitur quod terminetur propria personalitate totaliter intensiuè & extensiuè. Tertio; quia natura creata personata potest assumi ab alia persona; non quidem simul; sed diuissim, scilicet separata propria personalitate; ergò propria personalitas non terminat totaliter extensiuè. *Resp. ad sol.* primam falsum esse antecedens; quia natura suo modo constituit personam, vt supra diximus. Ad secundam dico, optimam esse deductionem, vt patet ex quinto notabili. Ad tertiam dico, eam personalitatem dici in proposito terminare naturam totaliter extensiuè, quæ simul non compatitur aliam personalitatem in eadem natura, licet ea, quam habet, dimissa, possit aliam assumere.

Tertio principaliter arguit; Quia eadem natura singularis non potest constitui duabus differentijs singularibus primis; nec eadem natura pluribus differentijs specificis; ergo nec vna natura creata pluribus potest personalitatibus terminari. Et *confirmatur*; quia natura animalis determinata per rationalitatem intensiuè, non tamen extensiuè, non potest simul alia differentia specifica terminari; ergo natura creata terminata intensiuè totaliter per personalitatem increatam non potest simul alia personalitate personari etiam increata. *Resp.* Consequent. valere de pluribus personalitatibus intrinsicis & ex ipsa natura deriuatis & ad eius naturale complementum pertinentibus, non autem de personalitatibus extrinsecis & supernaturaliter terminantibus; & ratio est; quia sicut vna est rei essentia per differentias essentielles constituta, ita vnum substantiale & intrinsecum ac naturale ipsius essentiae complementum, quod est propria subsistentia seu personalitas, quæ hypostasis vel persona constituitur. Et per hæc diluitur *confirmatio*; quia rationalitas ita determinat animal, vt essentiam hominis tanquam pars eius essentialis constituat; & si adderetur alia differentia, resisteret alia essentia & prior destrueretur: personalitas autem diuina non ita terminat naturam, vt constituat aliquod totum, tanquam pars eius essentialis; sed constituit vnum quoddam compositum ex natura & supposito, cui non repugnat alia compositio ex eadem natura & alio diuino supposito, vt iam ostendimus.

CONF.

Concl. 3. concl.
Obi. 1.

CONTRA tertiam conclusionem sunt duo argumenta, quæ profert & soluit Aluarez *disput.* 26.

Contra eandem conclusionem argumentatur Val. *puncto* 3. volens probare, vanam esse rationem Caietani, quæ probat illam conclusionem; quia cum natura per propriam personalitatem terminatur, non est principium constitutum suæ personalitatis formaliter; ita ut eodè formaliter sit persona, quod est formaliter natura, sed dici potest tantummodo principium constitutum personalitatis suæ tanquam origo seu fons; unde propria personalitas emanat; ergo nihilominus manet distinctio formalis, immò & realis secundum Caietanum inter naturam & personalitatem eius propriam: sed hac distinctione salua non apparet vlla ratio, cur si natura est principium & quasi origo personalitatis suæ, nequeat assumi, quando est per personalitatem propriam terminata; nisi assumatur persona, id est, ipsa natura quatenus terminata per suam personalitatem. Quo etiam argumento utitur Suarez *disputat.* 14. *sect.* 1. §. 6. & idè addit vltimus Caietanus.

Sol.

Resp. primò, falsam esse subsumptam propositionem. Quia personalitas est complementum substantiale, & intrinsecum naturæ conferens illi modum essendi per se, id est non in alio, tanquam quo in quod: & idè natura assumi non potest, nisi assumatur etiam eius complementum & personalitas, quod est impossibile, ut antè diximus. Nec obstat distinctio realis personalitatis à natura; quoniam hoc ipso, quod personalitas est naturæ complementum intrinsecum conferens illi prædictum essendi modum, non potest assumi natura, nisi prout sic est completa & subsistens, cui tamen ut sic repugnat esse in alio subsistente.

Obi. 2.

Contra eandem partem argumentatur Suarez: In Sanctissima Trinitate videmus eandem naturam vltimò terminatam in persona Patris rursus terminari per relationem filij; quamvis vna personalitas non terminet personaliter aliam; ergo facilius poterit Verbum terminare naturam personatam, & non personalitatem eius. Probatur consequentia; quoniam inter hæc est distinctio ex natura rei, quæ non reperitur inter essentialia & personalitates diuinas. *Resp. primò*, in antecedente duas implicari falsitates. *Prima* est; diuinam naturam totaliter terminari personalitate Patris absolute seu simpliciter loquendo: nam cum duas ratione distinctas ponamus in Deo subsistencias, scilicet absolutam & relatiuam, quæ distinguitur in tres subsistencias personales realiter distinctas, certum est patris personalitatem ea ratione, qua includit in se subsistentiam absolutam, totaliter terminare diuinam naturam, eo modo quo terminabilis est per subsistentiam absolutam: quod idem dicendum est de duabus alijs personalitatibus; quatenus eandem includunt subsistentiam absolutam. Sed qua ratione personalitas Patris dicit relationem paternitatis, & subsistentiam personalem realiter distinctam à duabus alijs personalibus subsistentijs, sic non propriè terminat totaliter diuinam naturam, nisi cum hac limitatione, videlicet modo suo, præter quem sunt alij duo modi realiter & formaliter ab eo distincti, quibus terminabilis est diuina natura, scilicet per subsistentiam filij & Spiritus sancti. *Secunda falsitas* in eodem antecedente clausa est diuinam naturam prius terminari personalitate Patris quàm personalitate filij & Spiritus sancti: quod omnino falsum

A est, ut ostendimus cum D. Tho. in 1. p. q. 42. a. 3. in diuinis enim est ordo naturæ, siue originis, non quo alter est prior altero, sed quo alter est ex altero. Itaque diuina natura ex sui infinita perfectione sibi vendicat, ut secundum ordinem originis in tribus personis subsistat, & ut earum personalitatibus terminetur; adeò ut non intelligatur vnquam diuina natura perfectè terminata, nisi tribus subsistat personalibus subsistentijs, à quibus est naturaliter terminabilis. Secundò negatur illatio; quia personalitas creata terminat totaliter naturam, ut eius intrinsecum & naturale complementum: persona verò diuina non terminat creatam naturam, ut eius intrinsecum & naturale complementum; sed ut terminus quidam extrinsecus, qui supponeret naturam prius esse propria personalitate completam & terminatam; & idè si naturam assumeret naturali personalitate terminatam, necessariò etiam assumeret personalitatem, ut supra probauimus, quod est impossibile.

Secundò arguit idem expositor, differentiam illam assignatam à Caietano, quod scilicet propria personalitas terminat creatam naturam ex naturali adæquatione: quia licet humana natura existens in propria persona sufficienter & adæquate terminetur; ita ut neque natura sua appetat aliam personalitatem neque habeat naturalem capacitatem eius; non tamen sequitur implicare contradictionem, ut supra naturam excellentiori modo terminetur per infinitam personam; ergo: Probatur assumptum; quia persona Verbi nò solum adæquate, sed etiam excellenter terminat naturam humanam, & nihilominus potest simul terminari ab alia persona; ergo eadem natura licet terminetur propria personalitate poterit simul terminari ab excellentiori persona. *Resp. hæc* differentiam Caietani non esse omnino distinctam à præcedenti ab eodem assignata, sed eam supponere, & ex ea deduci; nam ex eo quod natura personalitate propria terminatur personam constitutendo modo superius explicato; & ex eo quod personalitas naturæ propria est illius intrinsecum & naturale complementum, sequitur ut natura per eam terminetur per modum naturalis adæquationis; quia scilicet personalitas est intrinsecum & adæquatum complementum naturæ; ac proinde confert illi modum adæquatum per se existendi; adeò ut non possit in alia persona existeret.

Tertiò arguit rationem assignatam à Capreolo Obi. 4. & Dur. sed adhibita illi rationi moderatione supraposita nulla relinquitur vis in argumento dicti expositoris.

CONTRA vltimam concl. argum. Vsq. *disput.* 29. c. 4. ratione desumpta ex Caietan. & alijs; quia natura nihil potest habere superuacaneum; at si essent duæ causæ totales; altera earum esset superuacanea; ergo. *Resp.* falsam esse secundam propositionem seu minorem, primò: quia non omne quod nò est necessariū, debet dici superfluum in natura. Secundò dico causas propriè dici totales respectu perfectionis effectus; non autem respectu indiuiduationis; quando igitur producit aliquis effectus, puta illuminatio, aut ignis à duabus caulis totalibus, est ibi abundantia virtutis respectu perfectionis effectus, cui producendæ sufficeret vna tantum earum, sed respectu indiuiduationis vtraque est necessaria, ut ostendimus 1. p. loc. not. Sed instat Vsq. ratione Caietani quia quod aliquis effectus pendeat ab aliqua causa, & ad eam referatur, indigentia & necessitatis naturæ ipsius est, eo quod effectus non possit à se ipso esse & conservari; & idè indiget alio effectui.

Replian.

ARTICVLVS VII.

Vtrum vna persona diuina possit assumere duas naturas humanas.

AD septimum sic proceditur. Videtur, quod vna ^{3 d. 1. q. 2. a. 5.} persona diuina non possit assumere duas naturas humanas. Natura enim assumpta in mysterio Incarnationis non habet aliud suppositum præter suppositum personæ diuinæ: vt ex supradictis patet. Si ergo ponatur esse vna persona diuina assumens duas humanas naturas, esset vnum suppositum duarum naturarum eiusdem speciei. Quod videtur implicare contradictionem: non enim natura vnius speciei multiplicatur, nisi secundum distinctionem suppositorum.

Præterea, Hac suppositione facta, non posset dici, quod persona diuina incarnata esset vnus homo: quia non haberet vnā naturā humanā. Similiter non posset dici, quod esset plures: quia plures homines sunt supposito distincti. Et ibi esset tantum vnum suppositum. Ergo prædicta positio est omnino impossibilis.

Præterea, Incarnationis mysterio tota natura diuina est vnita toti naturæ assumptæ, id est cuilibet parti eius, est enim Christus perfectus Deus, & perfectus homo, totus Deus, & totus homo: vt Damas. dicit in 3. libr. ^{cap. 7.} Sed due humane nature non possent totaliter sibi inuicem vniri: quia oportet, quod anima vnius esset vnita corpori alterius: & quod etiam duo corpora essent simul: quod confusionem induceret naturarum. Non ergo est possibile, quod vna persona diuina duas humanas naturas assumat.

Sed contra est, quod quicquid potest Pater, potest Filius. Sed Pater post Incarnationem Filij potest assumere naturam humanam aliam numero ab ea, quam Filius assumpsit: in nullo enim per Incarnationem Filij est diminuta potentia Patris, vel Filij. Ergo videtur, quod Filius post Incarnationem possit aliam humanam naturam assumere præter eam, quam assumpsit.

Respondetur dicendum, quod illud quod potest in vnum, & non in amplius, habet potentiam limitatam ad vnum. Potentia autem diuinæ personæ est infinita, nec potest limitari ad aliquid creatum. Vnde non est dicendum, quod persona diuina, ita assumpserit vnā naturam humanam, quod non potuerit assumere aliam. Videretur enim ex hoc sequi, quod personalitas diuinæ naturæ esset, ita comprehensa per vnā naturam humanam, quod ad eius personalitatem alia assumi non posset. Quod est impossibile: non enim increatum à creato comprehendi potest. Patet ergo, quod siue consideremus personam diuinam secundum virtutem, quæ est principium Vnionis, siue secundum suam personalitatem, quæ est terminus Vnionis, oportet dicere, quod persona diuina præter naturam humanam quam assumpsit, possit aliam numero naturam humanam assumere.

Ad primum ergo dicendum, quod natura creatæ perficitur in sua ratione per formam, quæ multiplicatur secundum diuisionem materie. Et ideo si compositio materie, & forme constituat nouum suppositum, consequens est, quod natura multipliciter secundum multiplicationem suppositorum. Sed in mysterio Incarnationis vnio forme, & materie, id est, anime, & corporis, non constituit nouum suppositum, vt supra dictum est, & ideo posset esse multitudo secundum numerum ex parte nature propter diuisionem materie absque distinctione suppositorum.

Ad secundum dicendum, quod posset videri dicendum, quod prædicta positio facta, sequeretur, quod essent duo homines propter duas naturas absque hoc, quod

ciente aut conseruante; ac proinde non conuenit ei liberè sed necessariò; ergò, si eadem res sufficienter pendeat ab vna causa, iam ab illa eius indigentia naturalis expleta est; ergò ita adæquatè respondet vni causæ, tanquam suppleti suam indigentiam, vt ad alteram qua non indiget, referri nequeat vt ad causam. Probatur hæc consequentia; quia fundamentum talis relationis debet esse indigentia nature; ergò si talis indigentia per alteram causam absoluta sit, nullum remanet naturale fundamentum, quo ad alteram causam referatur & ab ea pendeat. Probatur hæc illatio; quia non pro voluntate, sed pro indigentia postulat à causa pendere, &c. *Resp. primo*, duplicem esse indigentiam effectus respectu causæ: altera est quo ad suam perfectionem, & contra hanc si sola esset procederet argumentum: altera est quoad indiuiduationem, & aduersus hanc non militat argumentum: quoniam hic effectus, quem asserimus à duabus causis totalibus eiusdem ordinis produci, non esset idem numero, si ab altera tantum earum produceretur: non est autem possibile produci effectum aliquem ab vna, vel pluribus, quo ad ipsius effectus perfectionem; quin ab eis etiam producat, quo ad indiuiduationem. *Secundo dico*, in duabus illis causis totalibus duo considerari, scilicet totalitatem virtutis, & distinctionem eiusdem: perfectio effectus pendet essentialiter ab alterutra earum, & ab vtraque simul ratione perfectionis virtutis in altera, & in vtraque simul existente; non autem ratione distinctionis, qua perfectio virtutis vnius causæ distinguitur à perfectione virtutis alterius causæ; & ideo posito concursu duarum talium causarum ad producendum vnum effectum, indigentia effectus non ab vna tantum, sed ab vtraque tanquam vna suppleretur per communem vtriusque virtutis perfectionem; & ideo sublata earum altera, tam quo ad distinctionem, quam quo ad perfectionem virtutis vtriusque communem, tollitur etiam effectus; quia tollitur absolutè perfectio causæ, à qua pendet perfectio effectus. Videnda sunt quæ diximus in 1. p. loc. sup. not.

Circa resp. ad 1. argum. disputant expositores; an in eo casu tres diuinæ personæ essent vnus homo vel plures homines? sed quoniam huius Controu. definitio pendet ex ijs, quæ late diximus in 1. p. q. 39. a. 3. Quo loco probauimus secundum D. Th. futuras tunc tres personas vnum hominem absolute: ideo sufficiat aduertere Caiet. non rectè affirmare D. Th. hic ad primum, dicere quod tres personæ essent vnus homo, & tamen nõ propterea essent vnus homo simpliciter: non enim ita loquitur S. D. sed ait: Verum esset dicere, quod essent vnus homo propter vnā naturam humanam; nec ly vnus importaret vnitatem personæ, sed vnitatem in natura humana: non enim posset argui ex hoc, quod tres personæ sunt vnus homo, quod essent vnus simpliciter: nihil enim prohibet dicere, quod homines, qui sunt plures simpliciter sunt vnus, quantum ad aliquam, puta vnus populus: Quibus verbis nihil aliud intendit S. D. nisi propositionem hanc in eo casu esse falsam, vt tres personæ sunt vnus, propter rationem illam quam assignat idem S. D. 1. p. q. 37. artic. 2. ad 4. ex differentia inter nomen masculinum, & neutrum dicens, masculino significari suppositum; neutro verò essentia; ideo rectè dici, quod Pater & Filius sunt vnum, sed non vnus. Vide quæ scribit hic Suar. circa resp. ad 1. disp. 18. sect. 2. §. Quarta difficultas.